

SAUN KODUS

[Puit loob kodu]

ÜLDINFO

Enne kui otsustate oma koju sauna ehitada, selgitage välja, kas

- leiliruumi jaoks on piisavalt ruumi (minimaalne suurus on u 1,6 x 1,6 m);
- leiliruumi asukoht teiste tubade suhtes on sobiv (soovitav on väljapääs õue või rõdule);
- leiliruumile on võimalik ehitada hea ventilatsioon (lisaõhk peab tulema otse väljast ja väljaminev õhk peab olema juhitud ventilatsioonilõõri);
- korteri elektrivõimsus on elektrikerise jaoks piisav;
- teised majaanikud suhtuvad ideesse positiivselt.

PROJEKTEERIMINE

Ehitusluba

Sauna ehitamine korterisse nõuab ehitusluba, mille taotleb kinnisvara omanik. Kui tegemist on korteriühistuga, siis taotleb ehitusloa ühistu (see eeldab ühistu juhatuse otsust). Loa taotlemise ja muud kulud, nt ehitusjärelvevekulud, tasub tavaliselt siiski korteriomanik.

Niiskuskahjustuste vältimiseks nõuab nüüd enamik majaühistuid, et kõikidest märgaderuumideremontidest ja ümberehitamistest tuleb teatada ühistule või juhatajale. Üldine põhimõte on, et luba tuleb küsida ka siis, kui ametlikku ehitusluba ilmtingimata ei nõuta.

Mööbliks klassifitseeritud valmisosadest minisauna paigaldamiseks pesuruumi pole ehitusluba vaja.

Vajalikud projektid ja joonised

Sauna hoolikas planeerimine kindlustab hea lõpptulemuse ja õnnestunud leilinaudingu.

Kasutage professionaalse projekteeija (arhitekti) abi. Kuikandvates konstruktsioonides tuleb teha ümberehitusi, siis pöörduge ehituskonstruktoriga poole. Suuremate muudatuste korral on vaja ka veevarustus-, kanalisatsiooni- ja elektriprojekti.

Ehitusloa taotlusavalduse ja selle juurde käivad plaanid (peajoonised) töötab välja peaprojekteeija, tavaliselt arhitekt. Peajoonisteks on vähemalt asendiplaan, põhiplaan ja lõige. Lisaks võidakse küsida ehitus-, veevarustus-, kanalisatsiooni- ja elektriprojekti, millekoostavad vastava ala projekteeijad.

Sauna tegelikuks ehituseks koostatakse eelmainituile lisaks mõõtetega töö- ja lavajoonised ning vastavalt vajadusele ka võimalikud muud detailjoonised.

Asend ja suurus

Mõelge hästi läbi, kuhu sauna teete ning kui suurt ja mis kujuga te seda soovite. Sissepääs sauna peaks alati olema läbi pesuruumi. Soovitav on, et sauna pesuruumis ei oleks WC-potti. WC peaks olema eraldi ja asuma pesuruumi läheduses. Mõelda tuleks ka sellele, kus riietutakse ja maha jahtutakse. Parim lahendus oleks eraldi riietusruum ja pääs saunast otse õue või rõdule.

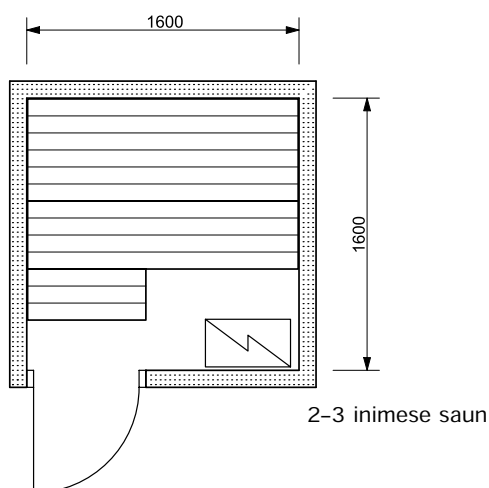
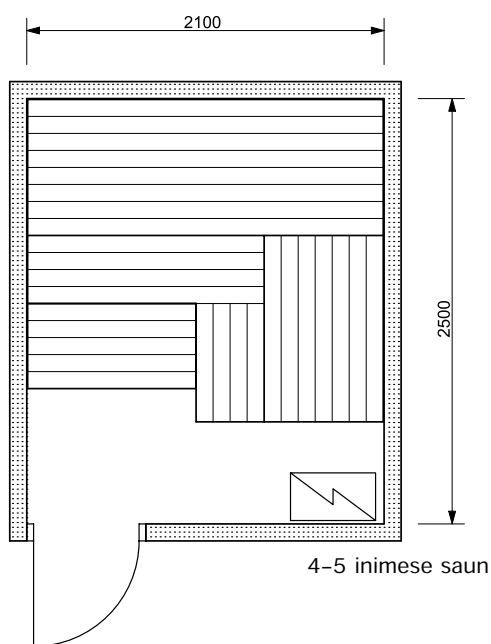
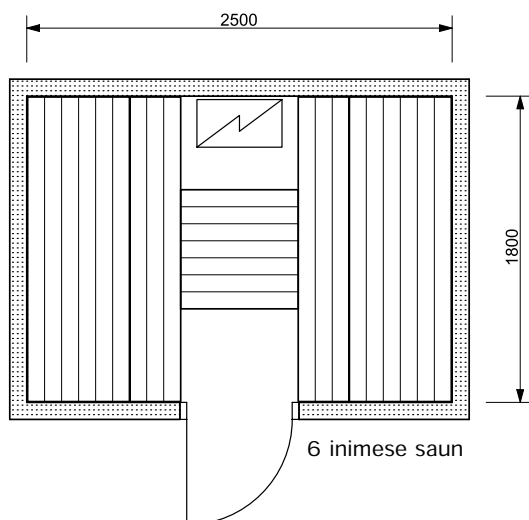
Kui leiliruumi ei saa olemasoleva pesuruumi juurde ehitada, siis on vaja ka uut pesuruumi koos kütte-, veevarustus-, kanalisatsiooni- ja elektripaigaldistega. Uue pesuruumi ehitamist käesolevas voldikus ei käsitleta.

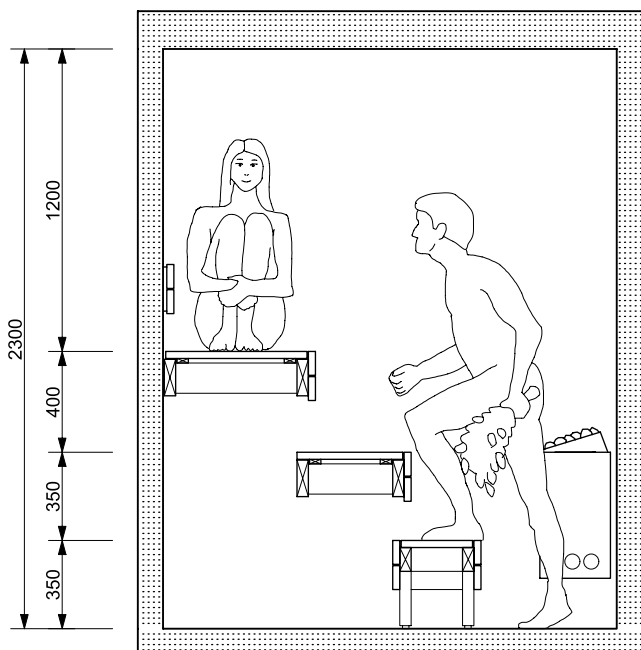
Ventilatsiooni seisukohalt on soovitav paigutada leiliruum välisseina äärde. Sellisel juhul on võimalik lisaõhku saada otse õuest või ehitada saunale aken. Akna ehitamine nõuab ehitusluba!

Kõige väiksem korterisaun peaks olema pindalaga umbes 2,5 m² (u 1,6 x 1,6 m), perele on sobiv umbes 4 m² suurune saun. Suurema sauna ehitamiseks ei ole korteris tavaliselt ruumi.

Lamamislava vajab vähemalt 1,6 m pikkust vaba ruumi. Üldiselt määrab leiliruumi kõrguse kasutatava ruumi kõrgus, kuid heal saunal peaks see olema 2,1–2,3 m.

Näiteid sauna mõõtmetest ja lava kujudest.

Sauna soovitatav kõrgus on 2100–2300 mm.
Istumislava kõrgus laest on 1000–1200 mm.

KONSTRUKTSIOON JA TÖKKED

Sauna projekteerimisel on vaja lisaks soojusisolatsioonile pöörata erilist tähelepanu vee- ja niiskustõkkele. Need tuleb projekteerida ja ehitada hoolikalt, kasutades selleks ette nähtud ja heaks kiidetud materjale. Veetõkketööd võiks lasta teha väljaõppega oskustöölisel.

Veetõke

Seintele ja laepindadele tehakse niiskustõke tavaliselt kahes kihis üldiseks kasutuseks sobiva pintseldatava ainega.

Põranda veetõke tehakse kas iseliimuva bituumenmastiksiga või sertifitseeritud pintseldatava/pealemääritava veetõkkemassiga. Veetõkke teine kiht tugevdatakse klaaskiudkangaga. Selle asemel võib kasutada veetõkkemassi, mis sisaldab klaaskiudu. Nurgad tuleb teha ülihoolsalt ja neid võiks kolm korda üle pintseldada. Põranda veetõke lõpetatakse seina peal, valmis põrandapinnast vähemalt 150 mm kõrgusel.

Kui leiliruumi ehitatakse äravoolutrapp (tavaliselt nn kuivtrapp), siis on tähtis, et ka see tihendatakse sobiva veetõkkematerjaliga. Kui sauna põrandasse trappi ei ehitata, tehakse leiliruumi põrand niisuguse kaldega, et vesi saaks läbi uksealuse vahe valguda pesuruumi äravoolutrappi.

NB! Mõnes majaühistus eeldatakse, et vee- ja niiskustõkketööd kontrollib juhataja või tema volitatud isik enne tööde jätkamist üle. Paluge ülevaataja kohale enne, kui tökked põrandakonstruktsioonide alla jäävad.

Soojusisolatsioon

Sauna ümbritsevad seinad tuleb isoleerida vähemalt 50 mm paksuse mineraalvillaga. Juba olemasolev plaat vahesein tuleks tulevase leiliruumi poolt selle olukorra kontrollimiseks lahti võtta ja vajaduse korral lisada isolatsioonivilla.

Kuna soojus tõuseb ruumis ülespoole, siis kasutatakse laes paksemat isolatsiooni, vähemalt 100 mm. Võimaluse korral võiks lae isolatsiooni paksus olla isegi 150 mm.

Põranda ehitus

Vana põrandakattematerjal (plast või parkett) eemaldatakse. Veenduge, et vana betoonipind või põrandaplaat on vigastusteta.

Põranda ehitus:

- vana põrandakonstruktsioon
 - plastkile (takistabniiskuselevikut kaldsest betoonikihist vanasse põrandakonstruktsiooni)
 - kaldnebetoonikiht 50–90mm (armatuurvõrk ja võimalik põrandaküttekaabel), soovitatav kalle 1:80 (minimaalselt 1:100)
 - veetõke
 - plaatimisegu või -liim
 - keraamilised plaadid
- (Vt joonis Sauna lae-, seina- ja põrandakonstruktsioonid.)

Soojustatudehitisse tehtavale iliruumipõrande nõualis soojustust. Enne veetõkke paigaldamist veenduge, et niiskus on betoonist piisavalt eraldunud. Betooni kuivamist saab kiirendada, kui kasutatakse nn kiirbetooni. Betooni pind tuleb siluda nii siledaks, kui seda nõuab kasutatav veetõke. Kui sauna põrandal tarvitatakse keevitatavat plasti, mison mõeldud märgaderuumide põrandate kattematerjaliks ja on veetõkkeks klassifitseeritud, pole veetõket selle alla vaja.

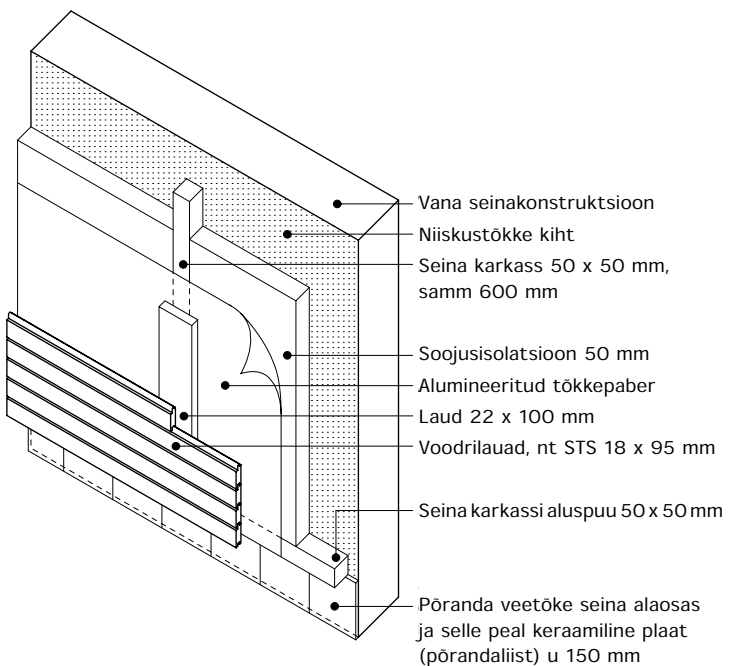
Seina ehitus

Kui vana sein on kaetud puitkiud- või puitlaastplaadiga, siis see asendatakse tsemendi baasil toodetud plaadi või kipsplaadiga ning pintseldatakse niiskustõkkega üle.

Seina ehitus:

- vana seinapind
 - niiskustõke (pintseldatav või pealemääritav mass, vt eespoolt)
 - karkass 50 x 50 mm, samm 600 mm (st postide keskjoohte vahe on 600 mm)
 - soojustus 50 mm
 - alumineeritud tõkkepaber
 - tuulutusvahe alt üles, kasutades nt 22 mm paksusi laudu
 - horisontaalvooder, laua paksus vähemalt 15 mm, laua alaserv töödeldakse veeninaks (saetakse kaldseks, kalle seinast eemale)
- Veenduge, et tuulutusvahe oleks vaba nii üleval kui ka all.

Seina ehitus, vt ka järgnevaid skeeme.

Seinakarkass (roovitis) tugevdatakse kerise ja lavakinnituskohtades laudade või vineeriga. Vajaduse korral tuleb nendes kohtades kasutada ka tihedamat roovitist. Elektrikerise võib paigaldada puitseina külge, kinnitusviis tuleb täpsustada vastavalt kerise paigaldusjuhistele. Kontrollige kerise kaugust lavast ja muudest puitehitistest.

Lae ehitus

Kui vanas laes on katteks puitkiud- või puitlaastplaat, siis see asendatakse tsemendi baasil toodetud plaadi või kipsplaadiga, mida töödeldakse niiskustõkkega.

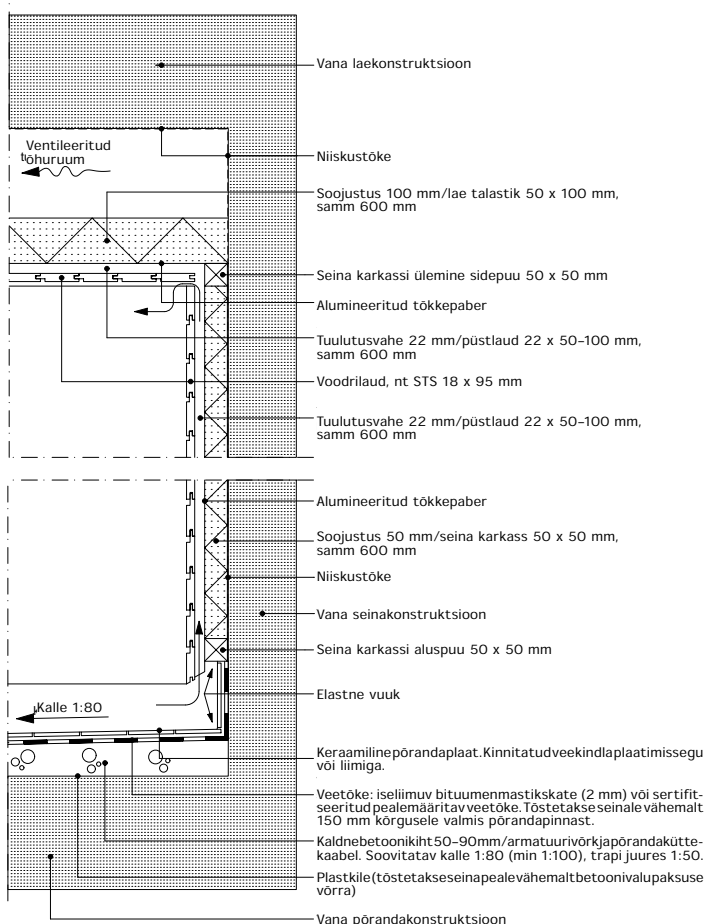
Lae ehitus:

- vana lagi
 - niiskustõke (pintseldatav või pealemäärítav mass, vt eespoolt)
 - võimalik ventileeritav õhuruum
 - talastik 100–150 x 50 mm, samm 600 (st talade telgedevaheline kaugus on 600 mm)
 - soojustus 100–150 mm (kui ruumi on vähe, siis piisab tala kõrgusest 100 mm ja soojustusest 100 mm)
 - alumineeritud tõkkepaber
 - tuulutusvahed kogu pikkuses voodriga risti, kasutades nt 22 mm laudu
 - paneel, laua paksus vähemalt 15 mm
- Veenduge, et tuulutusvahe oleks servadest vaba.

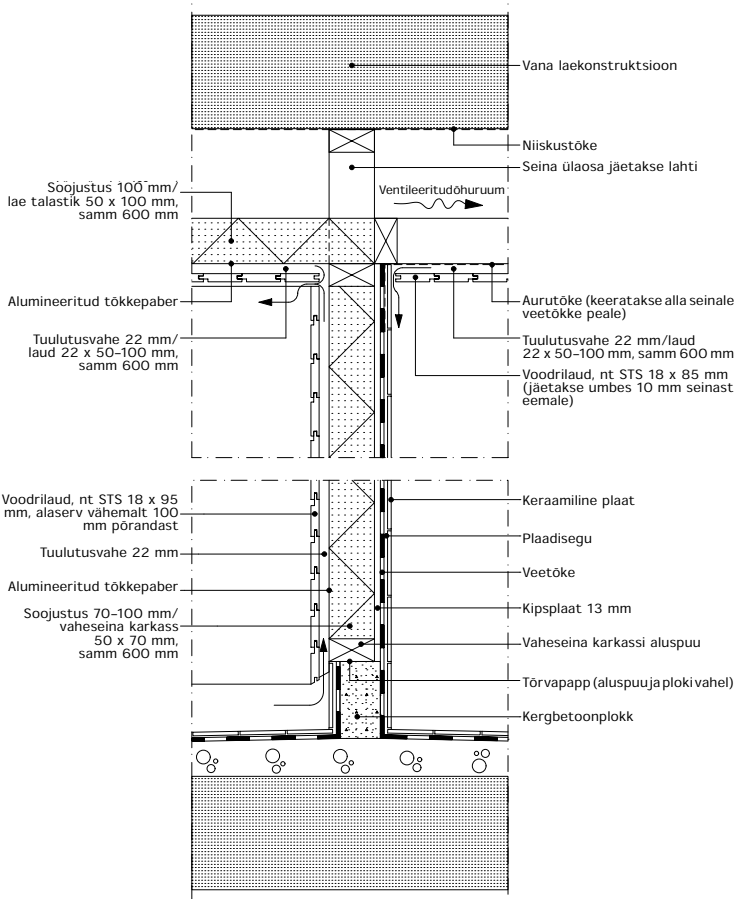
Seina- ja laevoodri liitekohtadesse jäetakse õhu liikumise kindlustamiseks 5–10 mm õhupilu.

Kui laekonstruktsiooni peal jääb soojustuse ja olemasoleva lae vahele õhuruum, siis tuleb seda ventileerida kõrvalruumi (nt pesuruum või eeskoda) kaudu.

Sauna lae, seina ja põranda ehitus

Sauna ja pesuruumi vaheline sein Põranda ehitust vt eelmiselt jooniselt.

Puitmaterjal

Seina- ja laevoodriks sobib vähe- või terveoksalise kuusepuidu laud. Väheoksalist puitu kasutatakse saunas eetõttu, et oksakohad eritavad vaiku, see on ka männipuidu puuduseks. Puu satub saunas suurte pingete alla, seepärast ärge kasutage liiga õhukest või laia lauda – see kõverdub või praguneb rohkem. Voodrilaua paksus peaks olema vähemalt 15 mm, kuid soovitatakse 18 mm.

Sauna puitpindasid ei tohi värvida ega lakkida, need jäetakse viimistlemata. Iga kord peale sauna kasutamist tuleb pinnad puhastada ja kuivatada.

LISAKONSTRUKTSIOONID

Uks

Kasutage paigaldusvalmis saunaust, mis võib olla täispaneeliga, aknaga või täisklaasist. Ukseklasis tuleb tarvitada karastatud klaasi. Leiliruumi uks ja lendid jäetakse umbes 100 mm võrra põrandapinnast kõrgemale, lävepakku ei tehta. Uksealune pilu on vajalik ventilatsiooni tõhustamiseks.

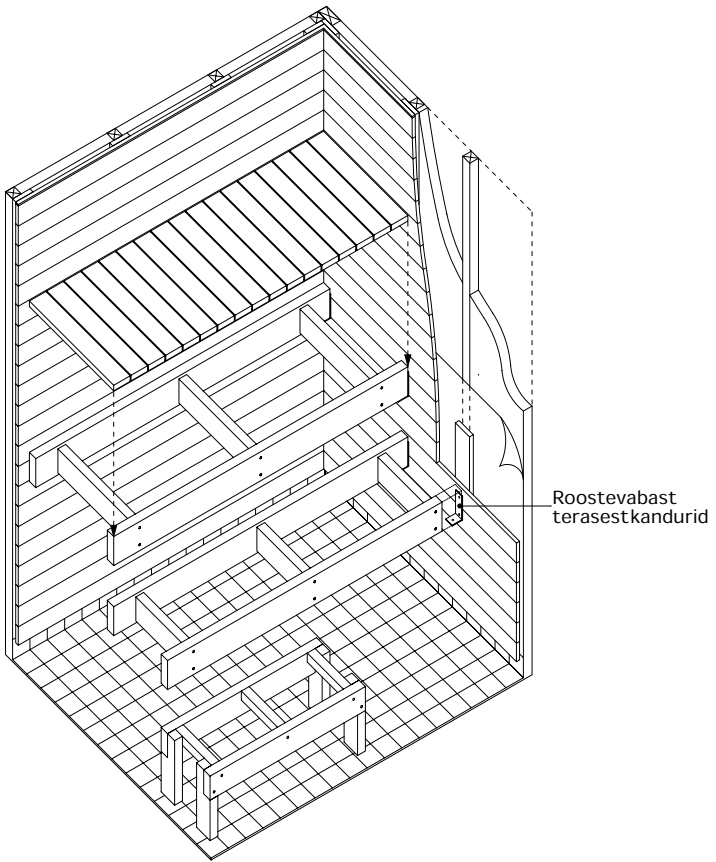
Aken

Aken parandab sauna ventilatsiooni ja lisab mugavust. Võrreldes korteri aknaga ei ole sauna aknale lisanõudmisi, kuid olemasolevasse seinale tehtud aknaava ümbritsevad konstruktsioonid tuleb projekteerida ja ehitada hoolikalt, et võimalik niiskus ehitist ei kahjustaks. Välisseintekandekonstruktsioonid ja fassaadi seinad võivad seada piiranguid akna asukohale. Nii nagu eespool mainitud, nõuab fassaadile akna lisamine ehitusluba.

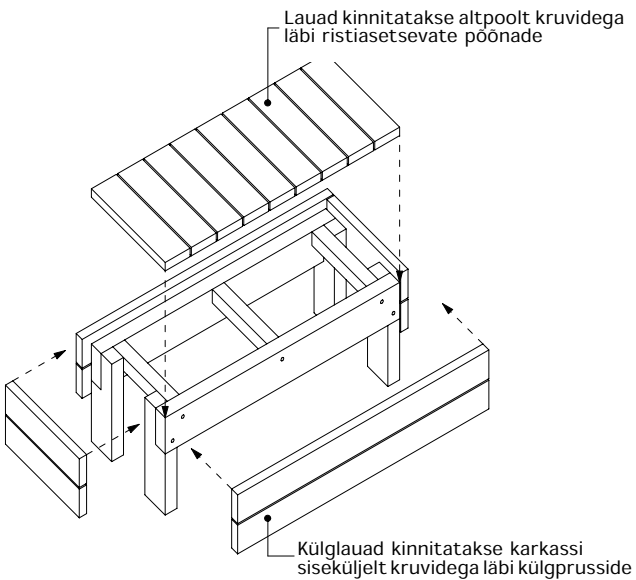
SISUSTUS

Lava ja piirded

Lava ja kerise paigutuse planeerimisel võtke arvesse kerise turva- ja kaitsekaugusi. Keris tuleb panna nii, et lavaleminekul ennast ei põletataks. Kui lavapiiretest ei piisa, siis tuleb kerisele ehitada lisapiire.

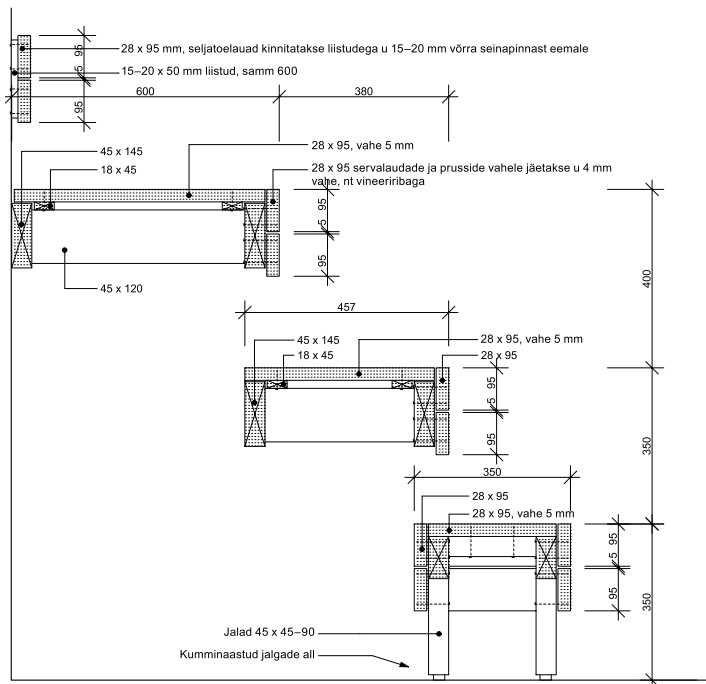
Lavatoetatakse roostevabast terasest kandenurgikutele. Kandurid kinnitatakse läbi voodriseinakarkassi külge. Lava toetamisega tuleb arvestada juba karkassi ehitamise ajal.

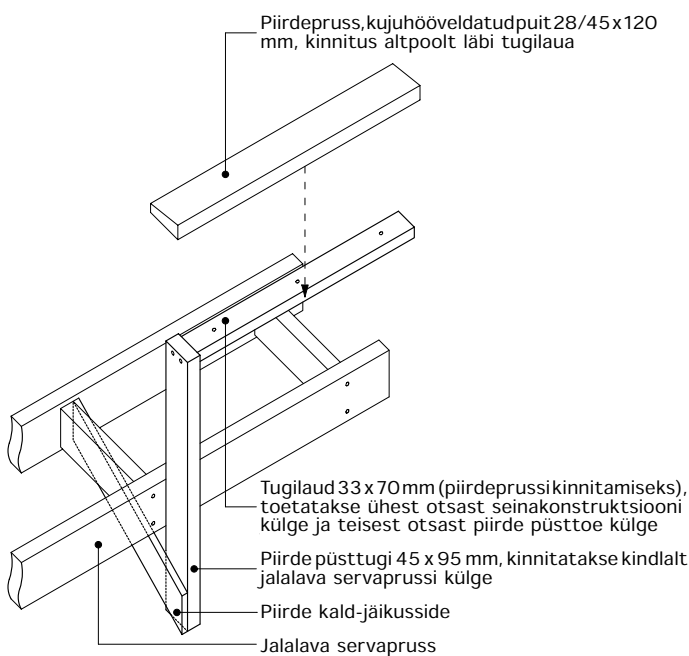
Astmepingi ehituspõhimõte. Servalauad kinnitatakse karkassist umbes 4 mm võrra eemale nt vineerriba abil.

Väikeses saunas on kahe- või kolmeastmeline lava. Kõige tavalisem lava on sirge, suuremas saunas tuleb kõne alla ka L-, U- või II-kujuline lava. Lava tuleb kujundada niisugusena, et selle alt oleks kerge koristada.

Lava kandekonstruktsioonis võib kasutada nii kuuse- kui ka männipuitu. Lava karkassi moodud määratakse vastavalt selle suurusele, tavaliselt on karkassi materjaliristlõige 45 x 120–145 mm. Lavaplaadid, seljatoed, piirded ja jalatoed tehakse oksavabast või väheoksalisest ümardatud servadega hõövelpuidust. Saunalavaparimmaterjal on haab, sobib ka sanglepp või troopilised puiduliigid.

Lava ehituspõhimõte. Lava kandepiirde kinnitatakse seinakonstruktsiooni külge, nt RST-nurgikute abil. Kõik kinnitused soovitatakse teha peidetud kinnitustena altpoolt. Võimalikud nähtavad ja läbivad kinnitused sulgege puitkorgiga.

Piirde ehituspõhimõte. Kinnitused tehakse peidetult. Võimalikud nähtavad ja läbivad kinnitused soovitatakse sulgeda puitkorgiga.

VENTILATSIOON

Õigesti projekteeritud ventilatsioon on väga tähtis, sest:

- leiliruumis on piisavalt hapnikurikast õhku;
- leil on parem;
- ehituskonstruktsioonid peavad kauem vastu.

Sauna ventilatsiooni projekteerimisel kasutage asjatundjate abi.

NB! Kui pesuruumis on sundventilatsioon, siis arutage ventilatsiooni korraldamist spetsialistiga.

Sissepuhumine

Selleks, et soe õhk jaotuks ühtlaselt, peavad õhk ja leil liikuma leiliruumis õiges suunas. Sisenev õhk peab tulema väljast, soovitatavalt vähemalt 500mm kõrguselt kerise ülapiinast või laest. Nii välditakse külma õhu langemist põrandale ja tuuletõmmet.

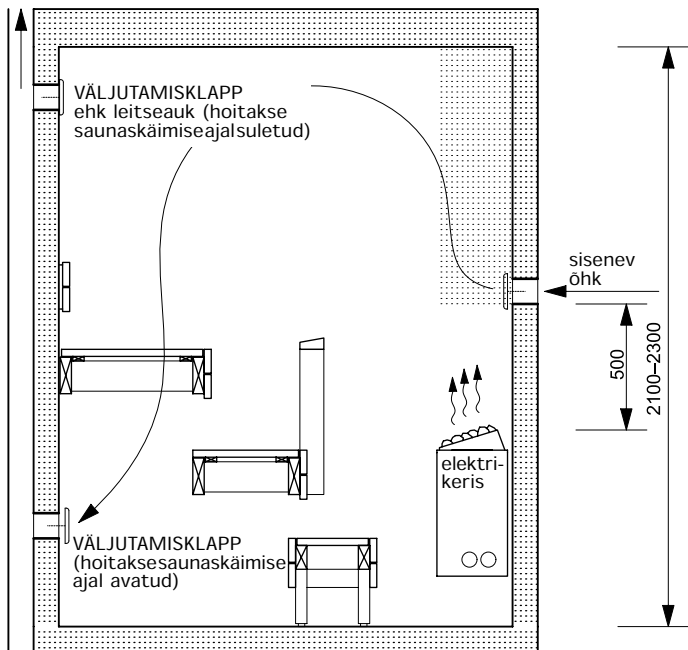
Kui värske õhu kanal tuleb korteri teiste ruumide kaudu, siis tuleb see soojustada.

Väga tähtis! Külma õhku ei tohi juhtida elektrikerise alla, kuna termostaat asub kerise all ja kerise ülekuumenemisest tulenev tuleoht oleks siis eriti suur.

Väljatõmme

Leiliruumi õhk peab väljuma kerise vastasseina allaosast. All asetsev väljutamisklapp on meeldivaks ja korralikuks leiliks parim lahendus. Lisaks sellele vajatakse järelventileerimiseks lae all olevat traditsioonilist nn leitseauku, kui leiliruumi ei saa peale kasutamist akna kaudu õhutada.

Väljuv õhk suunatakse leiliruumi ventilatsioonilõõri. Kui see puudub, uurige koos asjatundjaga, kas väljatõmmet tohib ühendada pesuruumi ventilatsioonilõõri.

Loomulik ventilatsioon. Ülemist väljutamisklappi kasutatakse vaid kuivatamiseks ja järeltuulutamiseks. Sisendklappi paigutatakse kerise ülaossa.

KÜTMINE

Leiliruumis peaks lisaks kerisele olema ka mingi muu kütteseade, kui keris ei ole keskküttega või soojust akumuleeriv mudel. Sauna konstruktsioon on vastuvõtlik mädanemis- ja hallitusseentele, seetõttu tuleks seda hoida kuivana. Kütteradiaator paigutatakse tavaliselt lava või akna alla. Leiliruumi põrandasse on soovitatav panna põrandaküte, eriti siis, kui põrand on plaaditud. Kui leiliruum ei piirne välisseintega ja põrandaküte on piisavalt võimas, ei ole lisaradiaatorit vaja.

ELEKTRITÖÖD

Valmis korterisse ehitatav saun on tavaliselt elektriküttega.

Sauna elektritöid tohib teha vaid litsentsi omav elektrik. Kerisele on vaja korteri elektrikilpi paigaldada eraldi kaitseseade.

Keris

Keris valige vastavuses leiliruumi suurusega. Jälgige, et selle lülitid ja regulaator oleksid niisuguses kohas, kus neid oleks kerge kasutada ajal, mil keris on kuum. Järgige kerise valmistaja paigaldus- ja ohutusjuhendeid.

Valgustus

Leiliruumis tuleb kasutada selleks ettenähtud tüübikinnitusega valgusteid, mis paigaldatakse tavaliselt istumiskõrgusest allapoole. Valgusti lüliti asub leiliruumist väljas.

Meeldiva saunaskäimise juurde kuulub hämar valgus. Hoolitsege selle eest, et valgusti silmi ei pimestaks. Enamasti on saunalambil puitribidega vari, mis suunab valguse üles või alla nii, et see ei paista otse silma. Kui leiliruumi uks on klaasist või sauna ja pesuruumi vahesein on osaliselt klaasist, pole valgustit leiliruumi ilmtingimata vaja.

Kui soovite kasutada kiudoptilist valgustust, siis leidke valgusallikale sobiv paigalduskoht.

Toetajad:

RAITWOOD

PUUMERKKI
A member of the Stora Enso Group

finnforest

Peetri Puit
www.peetripuit.ee

AEGVIIDU PUIT

EMPL
EESTI METSA- JA PUIDUTÖÖSTUSE LIIT

TOFTAN
• SAWMILL •

Viiratsi Saeveski

AkzoNobel
Tomorrow's Answers Today

UPM

JS INSENERIBURGO OÜ
JS ENGINEERING LLC

Combiwood
CORPORATION & HOLDING

Höövelliist
www.hoovelliist.ee

GENETRADE

VARA

dold

puuinfo

www.puuinfo.ee